

T 151587

เบาหวานเป็นโรคเรื้อรังที่ไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ เป้าหมายสำคัญในการรักษาจะเน้นที่การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดให้ใกล้เคียงปกติมากที่สุด ความร่วมมือในการใช้ยาของผู้ป่วยจึงเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งส่งผลต่อผลการรักษา เป็นที่น่าสนใจว่าการให้ความรู้และคำแนะนำแก่ผู้ป่วยจะส่งผลต่อความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน ความร่วมมือในการใช้ยา ความเชื่อเกี่ยวกับสุขภาพและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดอย่างไร การให้ความรู้ครั้งเดียวกับการให้ความรู้ต่อเนื่องต่างกันหรือไม่ และปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความร่วมมือในการใช้ยาและระดับน้ำตาลในเลือด ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่คลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2546 ถึงมีนาคม 2547 โดยแบ่งผู้ป่วยเป็น 3 กลุ่ม กลุ่ม 1 ได้รับความรู้และคำแนะนำแบบต่อเนื่อง ขณะที่กลุ่ม 2 ได้รับความรู้และคำแนะนำเพียงครั้งเดียวในวันแรก และกลุ่ม 3 เป็นควบคุมที่ไม่ได้รับความรู้และคำแนะนำ

ผลการวิจัยพบว่า การให้ความรู้และคำแนะนำทำให้ผู้ป่วยมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($U = -6.53$, $p < 0.01$) แต่การให้ความรู้และคำแนะนำแบบต่อเนื่องให้ผลไม่แตกต่างกับการให้ความรู้และคำแนะนำเพียงครั้งเดียว พบว่าระดับความรู้ของผู้ป่วยไม่มีความสัมพันธ์กับความร่วมมือในการใช้ยาและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด แต่การรับรู้ถึงอุปสรรคในการปฏิบัติตนและจำนวนเม็ดของยาเบาหวานที่รับประทานต่อมื้อเป็นปัจจัยสำคัญในการทำนายว่าผู้ป่วยจะมีความร่วมมือในการใช้ยาและมีการควบคุมระดับ น้ำตาลในเลือดดีหรือไม่ โดยที่การรับรู้ถึงอุปสรรคในการปฏิบัติตนและจำนวนเม็ดของยาเบาหวานที่รับประทานต่อมื้อสามารถอธิบายความร่วมมือในการใช้ยาได้ร้อยละ 12.3 และพบว่าความร่วมมือในการใช้ยาใช้ทำนายระดับน้ำตาลสะสมได้ ($\beta = -0.163$)

การวิจัยนี้สรุปได้ว่าการให้ความรู้และคำแนะนำแก่ผู้ป่วยกลุ่มนี้ทำให้ผู้ป่วยมีระดับความรู้เพิ่มขึ้น แต่ระดับความรู้ไม่ส่งผลต่อความร่วมมือในการใช้ยาและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด การค้นหาอุปสรรคของความร่วมมือในการใช้ยาจึงเป็นหน้าที่หนึ่งของเภสัชกร ซึ่งการให้ความรู้และคำแนะนำแก่ผู้ป่วยกลุ่มนี้ควรเน้นให้ผู้ป่วยมีความรู้และทักษะเพื่อลดอุปสรรคที่ทำให้เกิดความไม่ร่วมมือในการใช้ยาลง สำหรับการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเบาหวานอาจเป็นประโยชน์สำหรับผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการวินิจฉัยใหม่มากกว่า

TE 151587

Diabetes Mellitus, one of the major disease found in Thailand, is a chronic disease which cannot be cured. The treatment goal of this disease is to keep blood glucose between 90-130 mg/dL. Medical adherence is a key to success, and the patients' knowledge might influences adherence and clinical outcome. The purpose of this study was to investigate the effects of education intervention on patients' knowledge, medical adherence, health belief and glycemc control. Also it is interesting to know what factors influence medical adherence and glycemc control. Type 2 diabetic patients from diabetic clinic, Somdejpranangchaosirikit hospital were recruited to participate the study. The patients were then classified into three groups; continuous interventions group, single intervention group, and control group.

It was found that patients who received health education have significant higher knowledge score than those who did not receive ($U = -6.53$, $p < 0.01$), however those in continuous interventions group did not better off their counterpart. Perceived barriers and number of oral hypoglycemic agents were found to be main predictors for medical adherence ($R\text{-square} = 0.123$). As expected, medical adherence was a predictor of A1C ($\beta = -0.163$, $p = 0.05$).

The result from this study suggested that, it is important for pharmacist to identify patient's barrier to adhere with medical regimen. Health education should be focus on patient's skills to reduce barrier to adhere with medical regimen.